

درس شانزدهم

اهداف یادگیری و انتظارات پس از مطالعه:

- ۱- آشنایی با ادبیات انقلاب و تأثیر آن بر ادبیات داستانی در قالب درسی به نثر نوشتاری معاصر
- ۲- شناخت ویژگیهای ارزشی ادبیات انقلاب
- ۳- آشنایی با زبان به عنوان محمل افکار و اندیشه گوینده یا نویسنده
- ۴- آشنایی بیشتر با یکی از شیوه های ادای معنای واحد (کنایه)
- ۵- ویژگیهای انقلاب اسلامی را بیان کند.
- ۶- تأثیر انقلاب اسلامی را در ادبیات، به خصوص ادبیات داستانی توضیح دهد.
- ۷- به انقلاب اسلامی و آثار و نتایج آن علاقه‌مند شود.

پرندهٔ آزادی

محمد در آغوش پدرش
چونان پرنده‌ای بیمناک
آشیان دارد،
از بیم دوزخ آسمان.

معنی: محمد از ترس بمب‌ها و هواپیماها، مانند پرنده‌ای ترسان، در آغوش پدرش، جا گرفته است.

نکات ادبی:

محمد چونان پرنده‌ای "تشبیه"

دوزخ آسمان "تشبیه"

دوزخ "استعاره از بمب یا هواپیماهای جنگی"

- آه ای پدر، پنهانم کن، پنهان
بال‌های من در برابر این توفان
ناتوان است، ناتوان
در برابر این تیرگی
و آنها که در بالا در پروازند.

معنی: {محمد} با ناراحتی و اندوه گفت: آه پدر، پناهم ده، من در برابر این ناآرمی و هياهو و رفتار غیر انسانی و اندوه، ناتوان هستم و از هواپیماهای اسرائیلی در رنج و عذابم.

محمد، فرشته بی‌پناهی است،
نزدیک به تفنگ صیّادی سنگدل،
او در سایه خود تنهاست

معنی: محمد همانند فرشته‌ی پاک و بی‌گناه، بدون حامی و پشتیبان و تنها و بی‌کس، گرفتار سربازان مسلح و بی‌رحم اسرائیلی است.

نکات ادبی:

محمد مانند فرشته "تشبیه"

سنگدل "کنایه از بی رحم"

صیاد "استعاره از سرباز اسرائیلی"

چهره اش روشن است، چونان خورشید
قلبش سرخ و روشن است، چونان سیب

معنی: چهره اش همانند خورشیدی درخشان است و قلبش مانند سیب سرخی، سرشار از روشنایی و زندگی است.

نکات ادبی:

چهره اش چونان خورشید "تشبیه"

قلبش چونان سیب "تشبیه"

قلبش سرخ و روشن است، چونان سیب
صیادش می تواند به شکارش دیگرگونه بیندیشد؛
با خود بگوید:

«اکنون او را رها می کنم،

تا آنگاه که بتواند فلسطینش را

بی غلط تلفظ کند ...

و فردا چون سرکشی کند،

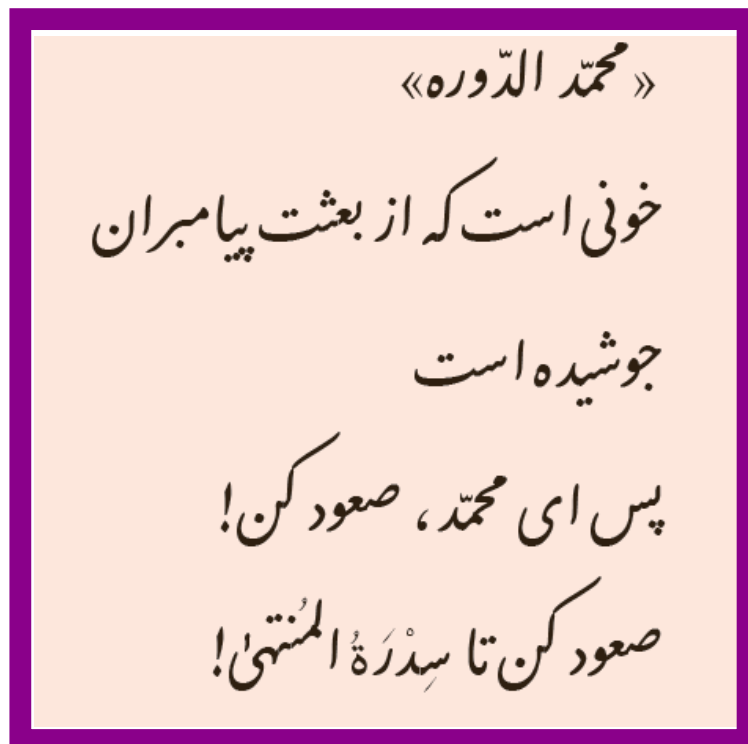
شکارش می کنم...»

معنی: صیاد (سرباز اسرائیلی) می تواند درباره ی محمد (شکارش) به شکل دیگری فکر می کند ؛ با خود بگوید : اکنون او را آزاد می کنم تا زمانی که بزرگ شود اگر در آینده نافرمانی کند او را از بین می برم.

نکات ادبی:

بی غلط تلفظ کردن فلسطین " کنایه از بزرگ شدن "

سرکشی کردن " کنایه از نافرمانی کردن "

معنی: محمد الدوره ، شهیدی است که در همان مسیری که انبیای الهی سفارش کرده اند ، حرکت کرده است .ای محمد تا اوج آسمان ها ، بالا بیا. (کنایه از شهادت است)

نکات ادبی:

محمد "منادا"

تا "حرف اضافه" چون فاصله ی مکان را بیان می کند

سِدْرَةُ الْمُنْتَهی "متمم"

کودکان سنگ

دنیا را خیره کردند
با آنکه در دستانشان جز سنگ نبود
چونان مشعل‌ها درخشیدند
و چونان بشارت از راه رسیدند
ایستادگی کردند، خروشیدند و شهید شدند.

معنی: با آن که تنها وسیله دفاعشان سنگ بود، مردم جهان را متحیر و متعجب ساختند. {آنان} مانند چراغ‌های فروزان، در راه آزادی درخشیدند و مانند بشارت، خبر خوش‌رهایی را نوید دادند. آن قدر مقاومت کردند و فریاد زدند تا به شهادت رسیدند.

نکات ادبی:

چونان مشعل و چونان بشارت "تشبیه"

دنیا "مجاز از مردم جهان"

آه، ای لشکریان خیانت‌ها و مزدوری‌ها!
هر قدر هم که تاریخ درنگ کند
به زودی، کودکان سنگ، ویران‌تان خواهند کرد!

معنی: افسوس، ای سربازان خیانت‌کار و دست‌نشانده‌ی اسرائیلی! اگر تاریخ نویسان، ظلم و ستم شما را ننویسند، به زودی، کودکان فلسطینی که سنگ در دست دارند، شما را از بین خواهند برد.

نکات ادبی:

تاریخ درنگ کند "تشخیص"

ای دانش‌آموزان عزه!
به ما بیاموزید؛
که چگونه سنگ در دستان کودکان،
حماسه می‌آفریند؟
ای فرزندان عزه!
با تمام توانتان بتازید و
در راهتان استوار بمانید
در گستره نبردهاتان پیش بروید.

معنی: ای دانش آموزان غزه ! به ما یاد دهید که چگونه می توان با سنگ در برابر این همه سلاح اسرائیلی ها ، حماسه و دلاوری کرد ؟ ای فرزندان غزه ! با تمام نیرو و توان تان به دشمن (اسرائیلی ها) حمله کنید و در این راه ، پایدار و محکم باشید و در پونه ی نبردهای تان پیشروی کنید .

ای دوستان کوچک ما، سلام!
برای چیدن زیتون مهیا باشید!
در لحظه هایی که درختان زیتون، بارور می شوند
و وطنی زاده می شود در چشم ها
و افقی دیگر نمایان،
چهره قدس، درخشان و
رخساره فلسطین پرفروغ و تابان می شود.

معنی: درود بر شما باد ای دوستان کوچک فلسطین ! خودتان را آماده آزادی و رهایی کنید . در لحظه های بهره بردن از صلاح و آزادی ، سرزمین دیگری به وجود می آید و زندگی دیگری به دور از هر نوع ظلم و ستم ، آشکار می شود . در این حال چهره ی قدس و فلسطین (مردم فلسطین) در سایه ی صلح و آزادی ، بسیار درخشان و نورانی می شود.

نکات ادبی:

چهره ی قدس و رخساره ی فلسطین "تشخیص"

اعلام

محمود درویش
(۱۹۴۲-۲۰۰۸ ه.ق)

وی از بزرگترین
شاعران معاصر
عرب است.

شعر او با انقلاب،
مبارزه و پایداری
پیوندی آشکار
دارد.

عشق به سرزمین
فلسطین و استقلال
آن از رون مایه های
اصلی شعر او است.

وی از بزرگترین
شاعران و
نویسندگان عرب
بود.

نزار قبانی
(۱۹۲۳-۱۹۹۸ م)

متولد شهر
دمشق سوریه
است .

سروده های او
سرشار از عشق و
عاطفه به انسانیت
است.

او به زبان های
فرانسوی ، انگلیسی
و اسپانیایی مسلط
بود.

معنی واژگان

میوه دادن	بارور شدن
حمله کنید	بتازید
مژده دادن	بشارت
ترسناک	بیمناک
پرنور و درخشان	پرفروغ
مانند ، چون	چونان
دلیری ، شجاعت	حماسه
قیام کردن	خروشیدند
جنگ	نبرد
متعجب ، حیران	خیره
جهنم	دوزخ
به شکلی دیگر	دگر گونه

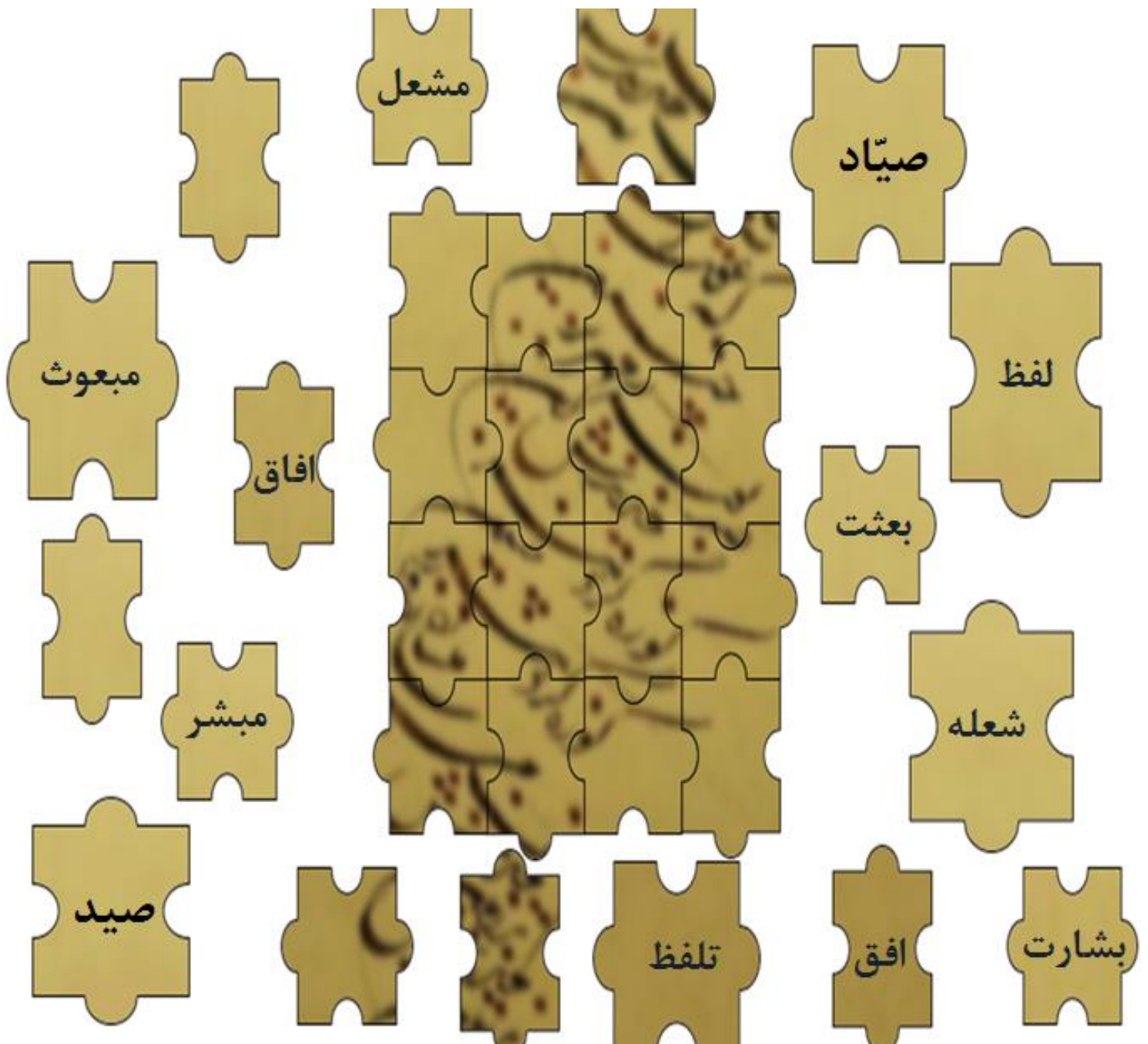

نافرمانی	سرکشی
چهره	رخساره
بالا رفتن	صعود
آماده ، فراهم	مهیا
پهنه ، وسعت	گسترده
در اینجا جنگ و گلوله باران	توفان
برانگیخته شدن پیامبر "ص" از جانب خدا برای هدایت مردم .	بعثت
در اینجا منظور ظلم و ستم است .	تیرگی
درختی در آسمان هفتم که در قرآن در سوره نجم نیز از آن یاد شده.	سدرۃ المنتهی
شکارچی (در این درس منظور سرباز اسرائیلی است.)	صیاد
نام شهری در فلسطین که سال ها است در محاصره ی اسرائیلی ها است .	غزه
نام مسجدی است در شهر بیت المقدس .	قدس
نوکری	مزدوری
کسی که در مقابل کاری یا خدمتی برای دیگران ، مزد بگیر .	مزدور
انجام عملی خلاف قول و دوستی	خیانت

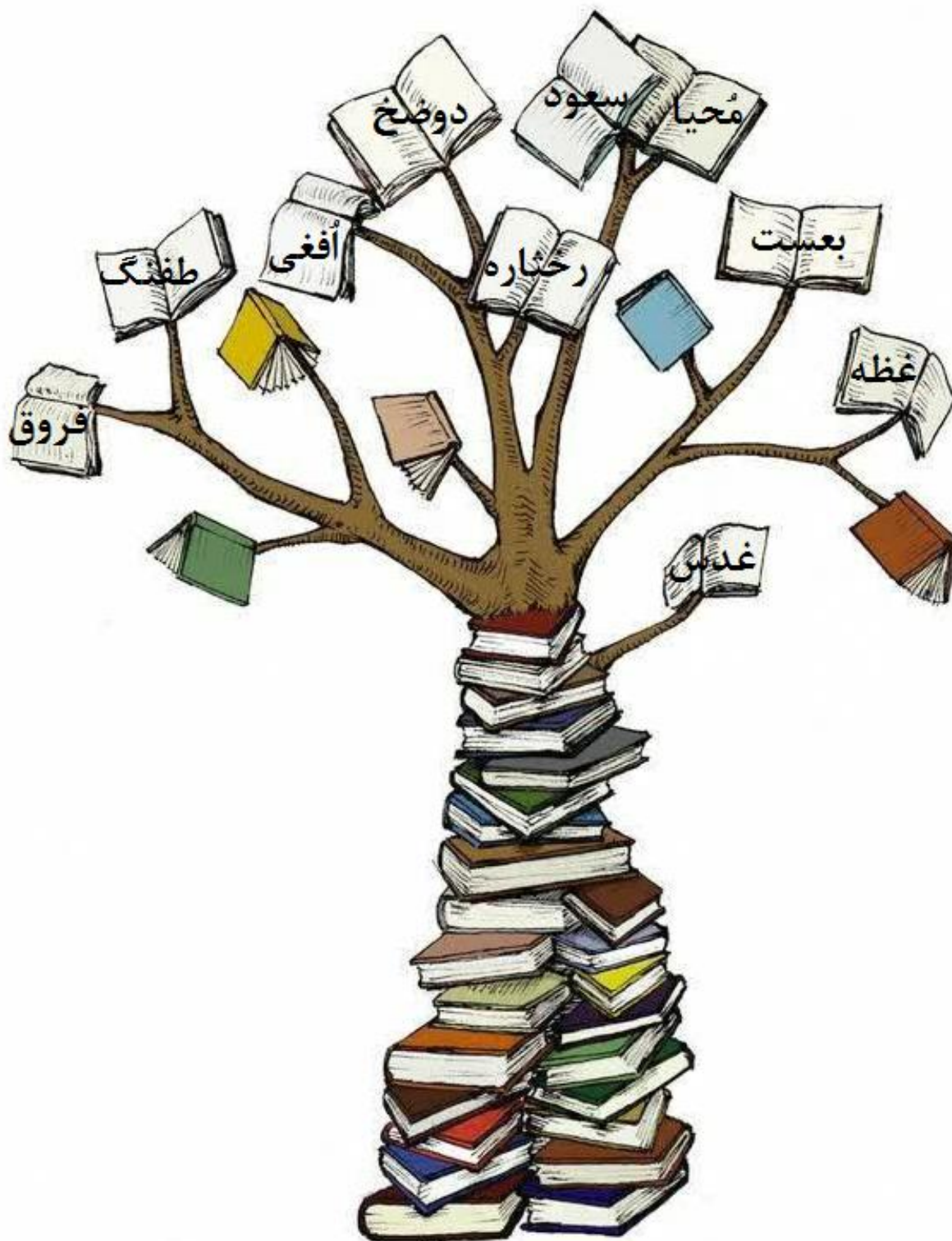

هم خانواده

هم خانواده یا خوشه واژه های مرتبط با هم را پیدا کنید و بنویسید.

شکل درست واژه های زیر را از متن درس پیدا کنید و آنها را در قالب جمله ای از درس بنویسید.

خود ارزیابی

۱- در بند اول شعر پرنده آزادی، تشبیه ها را بیابید.

محمد در آغوش پدر چونان پرنده ای بیمناک آشیان دارد.

۲- منظور شاعر از (کودکان سنگ) چیست؟

کودکان سنگ به دست فلسطینی ها که برای دفاع از خود و کشورشان هیچ اسلحه ای به جز سنگ ندارند.

۳- نوجوانان فلسطینی برای آزادی سرزمین خود، چه کار هایی می

کنند؟ با تمام توانشان ایستادگی می کنند و در راهشان استوار هستند.

دانش های زبانی و ادبی

« وابسته های اسم (۴) صفت مبهم »

به جمله های زیر توجه کنید:

* پدر نیما کتاب را از فلان مغازه خرید.

* زینب، چند مجله از دوستش گرفت.

در گروه های اسمی (فلان مغازه) و (چند مجله) دو وابسته پیشین (فلان) و (چند) دیده می شود؛ این واژگان، (صفت مبهم) نامیده می شوند؛ زیرا نوع، چگونگی، شمار و مقدار اسم را به طور نامعین نشان می دهند. صفت مبهم، پیش از اسم (هسته) می آید و وابسته پیشین اسم محسوب می شود.

گفت و گو کنید

۱- درباره «ادبیات پایداری» تحقیق کنید و نتیجه آن را در کلاس مطرح کنید.

۲- با راهنمایی معلم خود، درباره نماد سرزمین فلسطین تحقیق کنید و حاصل آن را در کلاس ارائه دهید.

نوشتن

۱- پیشوند «ب» را به ابتدای فعل های زیر بیافزایید و شکل تغییر یافته آنها را بنویسید.

*آمد: بیامد

*افروخته است: بیفروخته است

*افکنده بود: بیفکنده بود

۲- در هر یک از جمله های زیر، گروه های اسمی را بیابید و هسته، وابسته ها و نوع هر یک را مشخص کنید.

*هر سخن ارزشمند را پاس بدار. (هر: صفت مبهم ، سخن: هسته ، ارزشمند: صفت

بیانی)

*هر روز، یک شعر زیبا بخوان. (هر: صفت مبهم، روز: هسته) (یک: صفت شمارشی،

شعر: هسته، زیبا: صفت بیانی)

*دانش آموزان، چند درخت کاشتند. (دانش آموزان: هسته، چند: صفت مبهم،

۳- درک و دریافت خود را از این بخش شعر (کودکان سنگ) بنویسید.

(وطنی زاده می شود در چشم ها و افقی دیگر نمایان)...

ملتی به دنیا می آید و کره ای دیگر آشکار می شود.

نکته:

هنگام افزودن پیشوند (ب) به فعل هایی که با همزه (ء) شروع می شوند، املای کلمه تغییر می کند و (ی) جایگزین همزه می شود؛ مانند:

اندیشد بیندیشد

افتاد بیفتاد

انداخت بینداخت

نمونه سوالات درس شانزدهم

سوالات تستی:

۱- وجه شبه در عبارت « محمد در آغوش پدرش / چونان پرنده ای بیمناک / آشیان دارد » کدام گزینه است؟

الف) آشیان داشتن ب) بیمناکی ج) در آغوش بودن د) پریدن

۲- در عبارت « محمد در آغوش پدرش / چونان پرنده ای بیمناک / آشیان دارد / از بیم دوزخ آسمان » چرا شاعر آسمان را به دوزخ تشبیه کرده؟
الف) چون جایگاه دوزخ در آسمان است.
ب) چون از آسمان همانند دوزخ آتش میبارد.
ج) چون شاعر نا امید است.
د) چون هوا به شدت بارانی و همراه با رعد و برق است.

۳- در کدام گزینه صفت مبهم به کار رفته است؟

الف) مدرسه با چند مسجد ساختم.

ب) چند به گنجشک گرفتی عقاب.

ج) شبیخون بر شکسته چند سازی

د) به دل خسته دلان چند زنی نشتر

۴- در کدام گزینه از عبارتهای زیر که از « گلستان » ، انتخاب شده « فلان » صفت مبهم است؟

الف) درویشی را ضرورتی پیش آمد. کسی گفت: فلان نعمتی وافر دارد.

ب) کسی گفتش: چه نشینی که فلان در این شهر طبعی کریم دارد و کرمی عمیم.

ج) جوانمردی را در چنگ تاتار جراحی هول رسید. کسی گفت: فلان بازرگان نوشدارو دارد.

د) خیری کن ای فلان و غنیمت شمار عمر زان پیشتر که بانگ برآید فلان نماند

۵- معنی کلمات « نبرد ، دوزخ ، رخساره » به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) قیام، حیران، چهره

ب) جنگ، جهنم، چهره

ج) قیام ، جهنم، چهره

د) جنگ، حیران، چهره

سوالات تشریحی:

۶- معنی « محمد در آغوش پدرش / چونان پرنده ای بیمناک / آشیان دارد، / از بیم دوزخ آسمان » را بنویسید .

۷- نکات ادبی « دنیا را خیره کردند/ با آنکه در دستانشان جز سنگ نبود/ چونان مشعل ها درخشیدند/ و چونان بشارت از راه رسیدند / ایستادگی کردند، خروشیدند و شهید شدند» را بنویسید .

۸- بی غلط تلفظ کردن فلسطین ، در «... تا آنگاه که بتواند فلسطینش را / بی غلط تلفظ کند » کنایه از چیست ؟

۹- کلمه «دنیا» در « دنیا را خیره کردند/ با آنکه در دستانشان جز سنگ نبود » مجاز از چیست ؟

۱۰ چه آرایه ای در « آه، ای لشکریان خیانتها و مزدوری ها/ هر قدر هم که تاریخ درنگ کند » وجود دارد؟

سوالات کوتاه جواب:

۱۱. نزار قربانی در چه سالی به دنیا آمد؟
۱۲. محمود درویش در چه سالی به دنیا آمد؟
۱۳. نزار قربانی در چه کشوری به دنیا آمد؟
۱۴. معنی کلمه «حماسه» چیست؟
۱۵. برای کلمه «بشارت» یک هم‌خانواده بنویسید.

سوالات جاخالی:

۱۶. نزار قربانی از بزرگترین شاعران و نویسندگان است.
۱۷. از درونمایه های اصلی شعر محمود درویش است.
۱۸. نزار قربانی به زبان های و مسلط است.
۱۹. مزدور به کسی که می گویند.
۲۰. سدره المنتهی درختی در آسمان است.

سوالات درست / نادرست :

درست نادرست

۲۱. سروده های نزار قربانی سرشار از عشق و عاطفه به دین است.
۲۲. اشعار محمود درویش با انقلاب، مبارزه و پایداری پیوندی آشکار دارد.
۲۳. نزار قربانی به زبان آلمانی مسلط بود.
۲۴. محمود درویش در سال ۲۰۰۹ میلادی از دنیا رفت.
۲۵. نزار قربانی در شهر دمشق به دنیا آمد.

سوالات جور کردنی:

۲۶. کلمات از ستون «الف» را به معنی آنها در گروه «ب» متصل کنید.

«الف»	«ب»
گسترده	حیران
بتازید	شجاعت
حماسه	حمله کنید
خیره	پهنه

پاسخنامه

سوالات تستی:

- ۱- گزینه الف
- ۲- گزینه ب
- ۳- گزینه الف
- ۴- گزینه ج
- ۵- گزینه ب

سوالات تشریحی:

- ۶- محمد از ترس بمب ها و هواپیما ها ، مانند پرنده ای ترسان ، در آغوش پدرش ، جا گرفته است .
- ۷- چونان مشعل و چونان بشارت "تشبیه" ، دنیا "مجاز از مردم جهان"
- ۸- بی غلط تلفظ کردن فلسطین "کنایه از بزرگ شدن"
- ۹- دنیا "مجاز از مردم جهان"
- ۱۰- تاریخ درنگ کند "تشخیص"

سوالات کوتاه جواب:

- ۱۱- وی متولد سال ۱۹۲۳ میلادی بود.
- ۱۲- وی در سال ۱۹۴۲ هجری قمری به دنیا آمد.
- ۱۳- وی در سوریه به دنیا آمد.
- ۱۴- معنای آن « دلیری ، شجاعت » است.
- ۱۵- مبشر

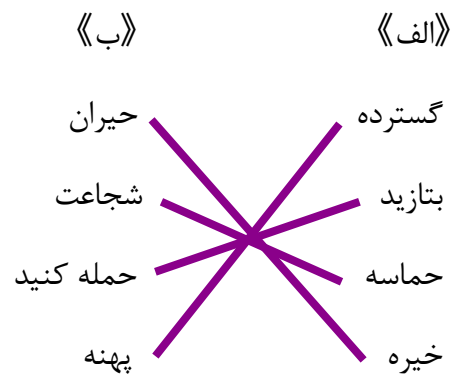
سوالات جاخالی:

- ۱۶- عرب
- ۱۷- عشق به سرزمین فلسطین و استقلال آن
- ۱۸- فرانسوی ، انگلیسی ، اسپانیایی
- ۱۹- در مقابل کاری یا خدمتی برای دیگران ، مزد بگیر .
- ۲۰- هفتم

سوالات درست، نادرست:

- ۲۱- نادرست
- ۲۲- درست
- ۲۳- نادرست
- ۲۴- نادرست
- ۲۵- درست

سوالات جور کردنی:

گاری از شهین دخت مخمل باف

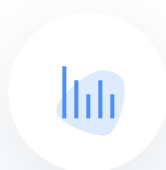
سرگروه ادبیات شهرستان بیرجند، خراسان جنوبی

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد